

Valtiovarainministeriö

Viite

Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö 2.11.2017 (VM/2067/03.01.00/2017)

Asia

Luonnos hallituksen esitykseksi väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain muuttamiseksi

Yleiset kommentit luonnoksesta

Ulkoasiainministeriö pitää yleisesti kannatettavana esityksen tavoitetta varmistaa väestötietolain säännösten yhteensopivuus EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen ja uuden tietosuojalain kanssa. Myös esityksessä ehdotettua muutosta siitä, että Maahanmuuttovirasto voisi tallettaa tiedot väestötietojärjestelmään ilman, että asianosaisen tarvitsee sitä erikseen pyytää, kun henkilön oleskelua koskeva asia ratkaistaan myönteisesti Maahanmuuttovirastossa, on pidettävä kannatettavana.

Ulkomaalaisten rekisteröintiä koskevat ehdotukset

Ehdotetun lain 22 §:n 5 momentissa todetaan, että Maahanmuuttovirasto saa tallettaa väestötietojärjestelmään ulkomaan kansalaisesta henkilötunnuksen antamiseksi tarvittavat tiedot sekä muut 13 ja 17 §:ssä tarkoitetut ulkomaan kansalaisesta tarvittavat välttämättömät tiedot. Lakiehdotuksesta ei kuitenkaan suoranaisesti käy ilmi, mitkä ovat ne muut lain 13 ja 17 §:ssä tarkoitetut välttämättömät tiedot, jotka Maahanmuuttovirasto voi tallettaa väestötietojärjestelmään. Esityksessä kuitenkin todetaan, että Maahanmuuttovirasto ei voi tallentaa kotikuntaa, perhesuhteita, syntymäaikaa ja valtiota eikä tilapäistä eikä vakinaista osoitetta. Käytännössä ne tiedot, jotka Maahanmuuttovirasto voisi lakiehdotuksen mukaan tallentaa väestötietojärjestelmään, olisivat siten hyvin rajalliset.

Ulkoasiainministeriö pitäisi tärkeänä sitä, että Maahanmuuttovirastolle säädettäisiin mahdollisuus tallettaa myös muita tietoja väestötietojärjestelmään kuten esimerkiksi tiedot perhesuhteista, jos Maahanmuuttovirasto on selvittänyt asianomaisen henkilön perhesuhteet esimerkiksi laillistetuilla asiakirjoilla tai mahdollisesti DNA – tutkimuksella. Tämä edesauttaisi vä-

estötietojärjestelmän pysymistä kattavana ja poistaisi ylimääräistä hallinnollista menettelyä sekä näin ollen vähentäisi hallinnon kustannuksia.

Ulkoasiainministeriö kiinnittää huomiota siihen, että Maahanmuuttovirastolla olisi ehdotuksen jälkeen kaksi eri tehtävää: ulkomaalaislain mukaiset oleskelulupaprosessiin liittyvät tehtävät ja väestötietolain mukainen henkilötietojen tallentamista koskeva tehtävä. Edellä mainituissa tehtävissä asiakirjojen laillistamisvaatimukset ovat erilaiset. Erilaiset laillistusvaatimukset aiheuttavat epäselvyyttä. Lisäksi ehdotuksessa tulisi huomioida se, että myös Maahanmuuttovirastolla tulisi olla mahdollisuus pyytää ulkoasiainministeriön lausuntoa väestötietolain 19 §:n 1 ja 2 momentin mukaisesti silloin, kun se hoitaa väestötietolain mukaista tehtäväänsä. Maahanmuuttovirastolle esitettävien asiakirjojen osalta ulkoasiainministeriö pitää tärkeänä, että lakiehdotuksessa säädettäisiin ulkomaisten asiakirjojen laillistamisvaatimuksesta selkeämmin. Lisäksi jatkovalmistelussa olisi syytä ottaa harkittavaksi myös oleskelulupahakemukseen liitettävien asiakirjojen laillistamisvaatimus sekä tarvittaessa mahdollisuus edellyttää oleskeluluvan hakijalta omalla kustannuksellaan teettämää selvitystä oleskelulupahakemuksen liitteenä olevien asiakirjojen sisällön oikeellisuuden tarkistamisesta (verifikaatio). Mainittua verifikaatiomenettelyä edellyttävät eräät Schengen valtiot niiden edustustojen alueella, josta laittoman maahantulon riski on suuri tai joissa väärennettyjä asiakirjoja esitetään paljon.

Muut huomiot

Suomen edustustoilla on velvollisuus ilmoittaa väestötietolain 25 §:n mukaan tiedot väestötietojärjestelmän rekisterinpitäjälle välittömästi sen jälkeen, kun tiedoissa on todettu lisäys-, muutos- tai korjaustarve. Ulkoasiainministeriö kiinnittää huomiota siihen, että edellä mainitut tiedot perustuvat aina ulkomaisiin asiakirjoihin. Asiakirjojen luotettavuuden varmentamiseksi asiakirjat tulee lähtökohtaisesti laillistaa väestötietolain 19 §:n mukaisesti. Laillistamisen tarkoituksena on todistaa, että todistuksen allekirjoittaneella on asiakirjassa mainittu virka-asema ja että hänellä siinä ominaisuudessa on todistuksen antamishetkellä ollut laillinen oikeus antaa sellainen todistus. Asiakirjan laillistaminen ei kuitenkaan merkitse sitä, että asiakirjan sisältö vahvistettaisiin oikeaksi, eikä ulkomaisen asiakirjan sisällön oikeellisuuden selvittäminen ole osa konsulipalvelulaissa tarkoitettua edustustoille kuuluvaa laillistamistehtävää. Väestötietolain 27 §:n mukaan se, jonka velvollisuutena on ilmoittaa tietoja väestötietojärjestelmään tallettamista varten, vastaa rekisterinpitäjälle ilmoittamiensa tietojen luotettavuudesta ja niiden pysymisestä ajan tasalla.

Tässä yhteydessä UM kiinnittää huomiota väestötietolain 27 §:n mukaiseen vastuuseen rekisterinpitäjälle ilmoitetuista tiedoista. Väestötietolain 27 §:n mukaan se, jonka velvollisuutena on ilmoittaa tietoja väestötietojärjestelmään tallettamista varten, vastaa rekisterinpitäjälle ilmoittamiensa tietojen luotettavuudesta ja niiden pysymisestä ajan tasalla. Väestötietolakia koskevan hallituksen esityksen (HE89/2008) 27 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa on todettu, että vastuu ei koskisi kuitenkaan ehdotetun lain 23 §:n 2 momentissa tarkoitettuja tapauksia kuten esimerkiksi ulkoasiainministeriöltä tai edustustoilta saatua tietoa, joka on tarkoitettu käytettäväksi

väestötietojärjestelmän tietojen tarkistamista varten. Lain kyseinen 23 §:n 2 momentti on kuitenkin muutettu, eikä vastuunrajauksesta siten enää muutoksen jälkeen ole erikseen sääntelyä.

Ottaen huomioon, että ulkoasiainministeriön väestötietojärjestelmään ilmoittamat tiedot perustuvat ulkomaan viranomaisen antamien asiakirjojen sisältöön, tulisi ulkoasiainministeriön osalta vastuunrajauksesta säätää ni-
menomaisesti ja tarkastella myös lain 27 §:n ja ehdotetun lain 22 §:n 3 momentin suhdetta.

Kansalaispalvelupäällikkö

Pasi Tuominen

Yksikön päällikkö

Juha Savolainen

Liitteet

-

Tiedoksi: SM/MMO
Migri

Erillinen sivu elektronisen version käsittelyyn:

Kansalaispalvelut

KPA-10 Minna-Kaisa Liukko

Asiasanat KONSULIPALVELUT

Hoitaa KPA-10

Hoitaa UE

Koordinoi

Tiedoksi KPA-01; KPA-20

Laatija jakanut